

11.4.2012

Kokeilun nimi: **Työnjohtokoulutuskokeilu**

Koulutuskokeilussa mukana olevat toimialat:

Kone- ja metalliala, kuljetusala, autoala ja kaupan ala

1. HALLINNOLLISET TIEDOT

Koulutuksen järjestäjät, kokeilevat yksiköt ja yhteyshenkilöt sekä toimialat, joilla työnjohtokoulutusta kokeillaan:

Koulutuksen järjestäjä	Yhteystiedot	Yhteyshenkilö	Kokeilukoulutuksen alat
1 Ammattienedistämislaitos-säätiö AEL	AEL Kaarnatie 4 00410 Helsinki puh. (09) 530 71*	Kehityspäällikkö Niina Salminen puh. 050-4308 238 niina.j.salminen@ael.fi	Autoala Kone- ja metalliala
2 Helsingin kaupunki	Helsingin tekniikan alan oppilaitos PL 3931 00099 Helsingin kaupunki	Lehtori Toimi Keinänen puh. 050-527 6404 toimi.keinanen@edu.hel.fi	Kone- ja metalliala
3 Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	MERCURIA Kauppiaitten kauppaoppilaitos Martinlaaksontie 36 01620 Vantaa	Tutkimus- ja kehitysjohtaja Kirsti Jokiranta puh. 0400-470 474 kirsti.jokiranta@mbs.fi	Liiketalouden ja kaupan ala
4 Keski-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä KEUDA	Keski-Uudenmaan ammattiopisto Keuda Sarviniitynkatu 9 04200 Kerava	Lehtori Päivi Lindstedt puh. 040-840 8078 paivi.lindstedt@keuda.fi	Kuljetusala
5 Oulun seudun koulutuskuntayhtymä	Oulun seudun ammattiopisto Uusikatu 2 90100 Oulu	Koulutuspäällikkö Juha Aliranta puh. 010-272 2038 juha.aliranta@osao.fi	Liiketalouden ja kaupan ala Kone- ja metalliala
6 Pirkanmaan koulutuskonserni-kuntayhtymä	Pirkanmaan aikuisopisto Ajokinkuja 6 338000 Tampere puh. (03) 315 551	Koulutuspäällikkö Jorma Vähäkomi puh. 044-766 4705 jorma.vahakomi@pirko.fi	Autoala Kuljetusala Liiketalouden ja kaupan ala
7 Sastamalan koulutuskuntayhtymä SASKY	Ratakatu 36 38210 Sastamala	Johtava rehtori Antti Lahti puh. 050-340 6221 antti.lahti@sasky.fi	Kone- ja metalliala

Koulutuksen järjestäjä	Yhteystiedot	Yhteyshenkilö	Kokeilukoulutuksen alat
8 Savon koulutuskuntayhtymä	Savon ammatti- ja aikuisopisto Presidentinkatu 3 70100 Kuopio puh. (017) 214 3000	Koulutuspäällikkö Marko Haataja puh. 044-785 3278 marko.haataja@sakky.fi	Autoala Kuljetusala Liiketalouden ja kaupan ala Kone- ja metalliala
9 Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur	Yrkesakademin i Österbotten Fabriksgatan 1 A 65200 Vasa	Avdelningschef Kim Byholm tel. 050-3323345 kim.byholm@yrkesakademin.fi	Autoala Kuljetusala Kone- ja metalliala
10 Tampereen kaupunki	Tampereen ammattiopisto Hepolamminkatu 10 33720 Tampere puh. (03) 565 617	Koulutuspäällikkö Vesa Kalliomäki puh. 040-800 4627 vesa.kalliomaki@tampere.fi	Autoala Kuljetusala Liiketalouden ja kaupan ala Kone- ja metalliala
11 Turunkaupunki	Turun ammatti-instituutti Pitkämäenkatu 6 20250 Turku	Hankekoordinaattori Matti Haapanen puh. 050 5536368 matti.haapanen@turkuai.fi	Autoala Kuljetusala Liiketalouden ja kaupan ala Kone- ja metalliala
12 Työteho-seura TTS ry	TTS Koulutus Nuolikuja 6 01740 Vantaa	Koulutuspäällikkö Aarno Lybeck puh. 044-7143 763 aarno.lybeck@tts.fi	Kuljetusala

Kokeilun ohjaus

Opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt kokeilulle valtakunnallisen ohjausryhmän, jonka puheenjohtaja on johtaja Mika Tammilehto opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sihteerinä ylinäyttökari Seppo Valio Opetushallituksesta ja jäseninä seuraavat henkilöt:

rehtori Riitta Konkola
asiamies Jouko Sohlberg
toimitusjohtaja Mari Vasarainen
asiantuntija Mirja Hannula
toiminnanjohtaja Johan Hahkala
työehtotoimitsija Tuomo Paukkunen
erityisasiantuntija Inkeri Toikka
yksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kärki
opetusneuvos Merja Leinonen
koul.- ja työv. asiantuntija Kirsi Rasinaho
kehittämispäällikkö Hannele Salminen
koulutusas. päällikkö Veli-Matti Lamppu
asiantuntija Anne-Mari Tiilikka
Jyri Pettinen
sopimusvastaava Petteri Hyttinen
yksikönjohtaja Hannu Saarikangas
sopimusasiantuntija Katja Noro
asiantuntija Mervi Angerma-Niittyä

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry
Autoalan keskusliitto ry
Autoliikenteen Työnantajaliitto ATL ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Metallityöväen Liitto ry
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Kuntaliitto SKL ry
Suomen Yrittäjät SY ry
Teknologiateollisuus ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Ammattiliitto Pro ry
Uusi Insinööriliitto UIL ry
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Kaupan liitto ry

Koulutuksen järjestäjät nimeävät kokeilulle alakohtaiset kolmikantaiset ohjausryhmät, joissa enemmistö on työelämän edustajilla. Koulutuksen järjestäjät voivat myös verkostoitua niin, että niillä on yhteisiä alakohtaisia ohjausryhmiä.

Kokeilun yhteyshenkilö Opetushallituksessa on

Yli-insinööri Seppo Valio seppo.valio@oph.fi, puh. 040 348 7784

Alakohtaisesti yhteyshenkilöt ovat

Kone- ja metalliala Yli-insinööri Seppo Valio

Autoala ja Yli-insinööri Timo Repo
timo.repo@oph.fi, puh. 040 348 7359

Kauppa Opetusneuvos Minna Bálint
minna.balint@oph.fi, puh. 040 348 7788

2. PERUSTELUT KOKEILUN TARPEELLISUUDELLE

Työnjohdollisiin tehtäviin rekrytoitavan työvoiman tarve tulee olemaan lähivuosina suuri erityisesti suuren eläkepoistuman vuoksi. Työnjohdollisten tehtävien osaamisvaatimukset ja koulutustarpeet vaihtelevat toimialoittain. Tarvitaan sisällöltään ja koulutuksen toteutusmuodoiltaan toisistaan poikkeavaa koulutusta. Olemassa olevat työnjohtokoulutusväylät eivät ole tuottaneet riittävästi työelämän tarpeiden mukaisia osaajia. Näyttötutkintojärjestelmän mukaista osaamisen kehittämistä ja osoittamista tukemaan ja täydentämään kaivataan koulutuksellisia vaihtoehtoja. Työnjohtokoulutuskokeilun avulla selvitetään erilaiset työelämän työhön, tuotantoon ja palveluihin liittyvät työnjohdolliset osaamistarpeet ja kehitetään tarvittavan osaamisen tuottamiseen parhaiten soveltuvat koulutuksen toteutustavat. Koulutuskokeilu on myös hyvä tapa tuottaa nopeasti työelämän tarvitsemia työnjohto-osaajia.

3. KOKEILUN TAVOITE

Koulutuskokeilun tavoite on kehittää työelämän työnjohto-osaamisen tarpeiden mukaista koulutusta, joka tuottaa oman alan ammattitaidon tai ammatillisen tutkinnon ja riittävän työkokemuksen hankkineille henkilöille työnjohtotehtävissä tarvittavia ja ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja, ja siten tukea siirtymistä työnjohtotehtäviin.

Erityisenä tavoitteena on tuottaa työnjohtokoulutukseen vaihtoehtoisia toteutusmuotoja ja opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja ja kouluttautumistapoja.

Kone- ja metallialan työnjohtokoulutuskokeilun tavoitteena on kouluttaa henkilöitä, jotka osaavat organisoida ja ohjata työtä ja tuotantoa sekä kehittää työmenetelmiä ja tuotteita. He tuntevat tuotteisiin, materiaaleihin, tuotantoon ja työmenetelmiin liittyvää tekniikkaa, työsuojelua ja työläinsäädäntöä sekä työehto- ja muita sopimuskäytäntöjä. He osaavat kustannus- ja kannattavuuslaskentaa sekä tehdä laatujärjestelmien mukaista laadunvalvontaa. He osaavat hoitaa sisäisiä ja ulkoisia asiakkuuksia, hankintoja ja sopimuksia sekä välittää ja tuottaa tietoa ja raportteja.

Autoalan työnjohtokoulutuskokeilun tavoitteena on kouluttaa henkilöitä, jotka osaavat organisoida ja ohjata työtä ja toimintoja sekä kehittää työmenetelmiä ja asiakaspalvelua. He tuntevat työnjohtajan työhön ja työmenetelmiin liittyvää tekniikkaa, työläinsäädäntöä sekä työehto- ja muita sopimuskäytäntöjä. He osaavat kustannus- ja kannattavuuslaskentaa sekä tehdä laatujärjestelmien mukaista laadunvalvontaa. He osaavat hankkia, välittää ja tuottaa tietoa ja raportteja.

Kuljetusalan työnjohtokoulutuskokeilun tavoitteena on kouluttaa henkilöitä, jotka osaavat organisoida ja ohjata materiaali- ja henkilövirtoja sekä kehittää työ- ja toiminta-menetelmiä, yhdessä työryhmänsä kanssa, osana muuta organisaatiota. He tuntevat logistisiin järjestelmiin ja työmenetelmiin liittyvää lainsäädäntöä, tekniikkaa ja työlain-säädäntöä sekä työehto- ja muita sopimuskäytäntöjä. He osaavat kustannus- ja kannattavuuslaskentaa sekä tehdä laatujärjestelmien mukaista laadunvalvontaa. He osaavat hankkia, välittää ja tuottaa tietoa ja raportteja.

Kaupan alalla koulutuskokeilun tavoitteena on kouluttaa vähittäiskaupan tuoteryhmä-vastaavia/lähiesimiehiä/tiiminvetäjiä. He suunnittelevat työyhteisönsä myyntityötä, ohjaavat tiimiä myyntityössä, organisoivat työtä ja seuraavat myyntityön tuloksellisuutta. He hoitavat oman vastuualueensa tilaus-toimitusketjun tehtäviä, ja huolehtivat siitä, että työsuojelumääräyksiä ja kaupan alaan liittyviä säädöksiä ja määräyksiä noudatetaan. He hankkivat, välittävät ja tuottavat vastuualueeseensa liittyvää tietoa.

4. KOKEILUN AVULLA SAAVUTETTAVAT TULOKSET

Koulutuskokeilun avulla selvitetään kokeilussa mukana olevien toimialojen työnjohdollisten tehtävien ammattitaitovaatimukset ja millaista koulutusta niiden saavuttaminen vaatii. Kokeilussa kehitetään opetussuunnitelmia ja erilaisia koulutuksen toteutusmuotoja sekä arvioidaan niiden toimivuutta. Kokeilun päätyttyä tehdään ehdotukset työelämän tarpeiden mukaisista koulutuskokonaisuuksista ja niiden ammattitaitovaatimuksista, osaamisen arvioinnista ja ammattitaidon osoittamistavoista sekä vaihtoehtoisista koulutuksen toteutusmalleista.

Kokeilun kuluessa luodaan toimivia malleja toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen koulutusyhteistyöllä. Tuloksena syntyy käytäntöjä, joiden avulla ammatillinen toinen aste ja ammattikorkeakoulu tekevät yhteistyötä koulutuksen suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Tuloksena syntyy osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjä, joita voidaan hyödyntää kokeilukoulutuksessa hankitun osaamisen tunnustamisessa osaksi ammattikorkeakouluopintoja.

Kokeilun lopputuloksena saadaan toimivia työelämän työnjohdollisiin ammattitaitovaatimukseen vastaavia koulutus- ja kouluttautumsvaihtoehtoja, jotka tukevat ja täydentävät muita olemassa olevia työnjohtokoulutusväyliä.

5. TIEDOTTAMINEN JA MARKKINOINTI

Kokeilukoulutuksen järjestäjät laativat paikalliseen käyttöön omat tiedotus- ja markkinointisuunnitelmansa. Opetushallitus koordinoi kokeilukoulutuksen markkinointia ja antaa tarvittaessa lisäohjeita. Koulutuskokeilun ohjausryhmä voi myös ohjeistaa kokeilusta tiedottamista ja markkinointia.

Koulutuskokeilusta tiedotettaessa ja sitä markkinoitaessa on tärkeää, että kokeilukoulutuksen toteuttamismahdollisuuksista, kokeilukoulutuksen tavoitteena olevista oppimistuloksista ja koulutuksen jälkeisistä työllistymismahdollisuuksista annetaan mahdollisimman realistinen kuva. Työnantajille kohdennetussa markkinoinnissa on keskeisintä, että työnantajat saadaan mukaan verkostoyhteistyöhön koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Tällöin on tärkeää, että työnantajien edustajille annetaan oikeaa tietoa koulutuksen järjestäjän kokeilukoulutuksen toteuttamismahdollisuuksista ja ammattikorkeakoulu yhteistyöstä. Työnantajille kohdistetun tiedottamisen ja markkinoinnin rinnalla on vähintään yhtä tärkeää, että koulutukseen hakeutuvat opiskelijat saavat oikeaa tietoa koulutuskokeilusta. Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota siihen, että markkinointi on koulutuksen hakeutuville selkeää ja antaa oikean kuvan koulutuskokeilun tuottamasta osaamisesta, työllistymismahdollisuuksista ja kokeilukoulutuksessa hankitun osaamisen tunnustamismahdollisuuksista ammattikorkeakouluissa.

On tärkeää, että tiedottamisessa ja markkinoinnissa tuodaan esille, että kyseessä on koulutuskokeilu, joka ei suoraan johda mihinkään tutkintoon. Markkinoinnissa koulutuksesta mahdollisesti käytettävät nimitykset eivät saa olla sellaisia, että ne sekoittuvat olemassa oleviin tutkintonimiin. Koulutuskokeilusta saa todistuksen työnjohtokoulutuksesta ja siihen kuuluneiden koulutuksen osien suorittamisesta. Koulutuskokeilun kautta hankittavan osaamisen tunnustamismahdollisuudesta tiedotetaan yleisten periaatteiden ja säädösten mukaisesti. Kokeilukoulutuksen tunnustamisesta osaksi ammattikorkeakouluopintoja tiedotetaan vain silloin, jos koulutuksen järjestäjällä on jonkun ammattikorkeakoulun päätös asiasta.

Koulutuskokeilusta tiedotetaan Opetushallituksen verkkosivuilla. Siellä julkaistaan koulutuskokeilun ohjausryhmän pöytäkirjat ja koulutuksen järjestäjiltä tulevat raportit. Sen kautta tiedotetaan myös erilaista koulutuskokeiluun liittyvistä tapahtumista.

Koulutuskokeilussa mukana olevat koulutuksen järjestäjät kutsutaan verkostotapaamiseen kaksi kertaa vuodessa.

KOKEILUN TOTEUTUS

Koulutuskokeilun mukainen koulutus alkoi joustavasti 1.1.2009 jälkeen. Opiskelijoiden viimeinen sisäänotto on mahdollinen vuonna 2013, ja kokeilukoulutus päättyy viimeistään 31.12.2014.

Kokeilukoulutuksen laajuus on liiketalouden ja kaupan alalla 60 opintoviikkoa ja autoalalla, kuljetusalalla ja kone- ja metallialalla 80 opintoviikkoa. Opiskelijan aikaisemman koulutuksen tai työkokemuksen kautta hankiman osaamisen mukaan koulutusaika voi yksilöllisesti vaihdella puolesta vuodesta kahteen vuoteen. Kokeiluluvan saanut koulutuksen järjestäjä voi ottaa opiskelijoita 60 opintoviikon (liiketalouden ja kaupan ala) tai 80 opintoviikon (muut alat) laajuiseen kokeilukoulutukseen. Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tapahtuu opiskelijaksi ottamisen jälkeen.

Koulutuksen järjestäjät toteuttavat koulutuskokeilun joko ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintarahoituksella järjestämisluvan enimmäisopiskelijamäärän puitteissa tai opetus-suunnitelmaperusteisena oppisopimuskoulutuksena. Kokeiluun liittyvistä selvityksistä, opetussuunnitelmatyöstä ja raportoinneista aiheutuviin lisäkustannuksiin koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus saada tukea ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarkoitetuista valtionavustuksista.

Koulutus toteutetaan ammatillisena peruskoulutuksena tässä kokeiluohjelmassa kokeilua varten määriteltyjen koulutuksen perusteiden mukaan laadituilla opetussuunnitelmilla niitä kokeilemalla kehittäen. Kehittämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä työelämän ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Ammattikorkeakoulut kytketään koulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin alakohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Koulutuskokeilun menetelmällinen kehittäminen toteutuu, kun kokeilua toteutetaan tavoitteiden saavuttamiseksi mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti monimuotokoulutuksena. Tästä johtuen koulutuksen järjestäjillä on erityinen vastuu siitä, että koulutuskokeilulle varataan määrällisesti että laadullisesti riittävä opiskelijoiden opetuksen ja ohjauksen resurssit. Kokeilukoulutuksessa on oppilaitosmuotoisen lähiopetuksen lisäksi erityinen paino vuorovaikutteisen verkko-opiskelun ja työpaikoilla toteutettavan koulutuksen kehittämisessä. Työssäoppimisen rinnalla keskeisessä asemassa on ammattiosaamisen näyttöjen kehittäminen niin, että ammattitaito osoitetaan mahdollisimman suurina työelämän tehtäväkokonaisuuksina työpaikoilla.

Koulutuksen järjestäjät voivat ottaa koulutukseen opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan puitteissa työelämän tarpeiden ja koulutuksen toteuttamismahdollisuuksien mukaisen määrän opiskelijoita. Opiskelijavalinnassa noudatetaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijavalintaa koskevia säädöksiä soveltuvin osin. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat siitä, että kokeilukoulutukseen valitaan vain sellaisia opiskelijoita, joilla on ammatillisen perustutkinnon tai työkokemuksen avulla hankittu sellainen ammattitaito, että heillä on edellytykset työntekoon ja oppimiseen kokeilukoulutuksen työssäoppimisjaksojen aikana.

Koulutuksen järjestäjät huolehtivat yhteistyössä työnantajien kanssa siitä, että kaikille opiskelijoille järjestyy työssäoppimispaikka ja mahdollisuus antaa ammattiosaamisen näytöt työpaikalla. Koulutuksen järjestäjät ovat velvollisia huolehtimaan myös siitä, että näissä työpaikoissa on työpaikkaohjaaja, joka on osaamiseltaan kykenevä työnjohtokoulutuksen työpaikkaohjaajaksi ja jolle on myös resursoitu ohjausaikaa. Tarvittaessa koulutuksen järjestäjät huolehtivat työpaikkaohjaajien koulutuksesta tähän tehtävään.

Koulutuksen järjestäjät voivat aloittaa kokeilukoulutuksen joustavasti resurssiensa mukaan. Kokeilun kuluessa koulutuksen järjestäjä voi ottaa kokeiluun uusia aloitusryhmiä joustavasti edellisten ryhmien koulutuksesta tai muuten vapautuvien resurssien puitteissa ottaen huomioon kokeilukoulutuksen sisäänottomahdollisuuden (viimeinen vuosi 2013) ja kokeilukoulutuksen päättymisajankohdan (viimeistään 31.12.2014).

6. KOKEILUN SEURANTA- JA RAPORTOINTI

Kokeilukoulutuksen järjestäjät keräävät palautetietoa työelämältä, opiskelijoilta, opettajilta, ml. kokeilussa mukana olevat ammattikorkeakoulujen opettajat, ja työpaikkaohjaajilta sekä arvioivat opetussuunnitelmien toimivuutta ja tavoitteiden työelämävastaavuutta. Seurannassa ja palautetiedon keruussa käytetään hyväksi koulutuksen järjestäjien käytössä olevia seuranta- ja palautejärjestelmiä. Erityisen tärkeitä ovat opiskelijoiden mielipiteet koulutuksesta ja työelämän arviot toteutetun koulutuksen työelämävastaavuudesta. Seuranta- ja palautejärjestelmistä saatavaa tietoa analysoidaan ja arvioidaan vähintään puolivuositain koulutuksen järjestäjän alakohtaisissa ohjausryhmissä. Nämä ohjausryhmissä analysoidut ja arvioidut seurantatulokset raportoidaan Opetushallitukseen ja pyynnöstä koulutuskokeilua koordinoivalle koulutuksen järjestäjälle.

Opetushallitus tai toimeksiannosta kokeilua koordinoiva koulutuksen järjestäjä kerää koulutuksen järjestäjiltä tietoa kokeiluopetussuunnitelmista ja opiskelijoiden oppimistuloksista sekä kokeilukoulutuksen eri toteutusmuotojen toimivuudesta ja kustannusvaikutuksista. Tiedoilla oppimistuloksista tarkoitetaan kokeilukoulutuksen ammattiosaamisen näyttöjen ja muun arvioinnin tulosten perusteella kerättävää tietoa. Oppimistuloksia käsittelevistä tiedoissa tulee eritellä niiden opiskelijoiden tiedot, joiden työssäoppiminen on jäänyt vähäiseksi siksi, että he ovat päässeet vähän tai eivät ollenkaan tekemään todellisia ammattitaitovaatimusten mukaisia työtehtäviä. Kokeilua koordinoiva koulutuksen järjestäjä tuottaa tiedot eri koulutusmuotojen toteutumisesta, toimivuudesta ja kustannusvaikutuksista analysoituina vertailutietoina.

Kokeiluopetussuunnitelmien ja koulutusvaihtoehtojen toteutumisen ja toimivuuden, koulutuksen työelämävastaavuuden ja opiskelijoiden oppimistulosten lisäksi seurannan kohteena ovat alakohtaiset tiedot

- koulutetuista (ikä, sukupuoli, aikaisempi koulutus ja työkokemus)
- opiskelijavalinnasta
- valmistuneista ja heidän työllistymisestään työnjohtotehtäviin
- keskeyttäneistä ja keskeyttämisten syistä
- koulutuksen henkilökohtaistamisesta
- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta ja sen vaikutuksesta koulutuksen kestoon
- eri koulutusmuodoista (sis. opetussuunnitelmaperusteisen oppisopimuskoulutuksen) ja niiden määrällisestä toteutumisesta
- lähiopetuksen toteutumisesta
- verkko-opetuksen toteutumisesta
- työssäoppimisen sekä ammattiosaamisen näyttöjen ja muun arvioinnin toteutumisesta
- työelämäyhteistyöstä
- ammattikorkeakoulun toteuttamasta koulutuksesta ja yhteistyökäytännöistä
- käytetyistä opettajaresursseista (sis. mahdolliset ammattikorkeakoulun opettajat)
- koulutuksen toteuttamiskustannuksista
- seuranta ja palautetiedon hyödyntämisestä.

Kokeilukoulutuksen arvioinnissa painotetaan

- kokeilukoulutuksen suunnitelmallisuutta ja opetussuunnitelmien laatua
- kokeilukoulutuksen toteutusväylien toimivuutta ja monipuolisuutta
- ammattikorkeakoulun asiantuntemuksen hyödyntämistä kokeilukoulutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- työelämäyhteistyön toteutumista kokeilukoulutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- koulutuksen henkilökohtaistamisen toteutumista; erityisesti aikaisemmin hankitun osaamisen ja mahdollisen työsuhteen mukanaan tuomien työssäoppimismahdollisuuksien mukaan
- työssäoppimisen toteutumista ja oppimistuloksia
- toteutetun koulutuksen ja opetusmenetelmien monipuolisuutta, erityisesti verkossatapahtuvan oppimisen laatua ja määrää ja muun tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä koulutuksessa
- käytettyjen oppimateriaalien laatua.

Opetushallitus voi antaa seurannasta ja väliraporttien sisällöstä lisäohjeita kokeilun valtakunnallista ohjausryhmää kuultuaan.

Kokeilun edistymisestä raportoidaan pyydettyä Opetushallituksen yhteyshenkilölle, alakohtaisille yhteyshenkilöille ja kokeilun valtakunnalliselle ohjausryhmälle.

Kokeilukoulutuksen järjestäjät toimittavat ensimmäisen väliraportin Opetushallitukseen 15.5.2009 mennessä. Siinä selvitetään kokeilukoulutuksen aloittaminen, tiedot aloitusajan kohdista ja opiskelija-/aloituspaikkamääristä eriteltyinä aloittain. Oppisopimuskoulutuksesta annetaan selvitys niin, että siitä käy ilmi huhtikuun loppuun mennessä tehdyt oppisopimukset ja suunnitelma vuoden loppuun mahdollisesti syntyvistä oppisopimuksista.

Ensimmäisen väliraportin jälkeen koulutuskokeilusta toimitetaan väliraportit Opetushallitukselle kunkin vuoden viimeiseen päivään mennessä. Väliraportit sisältävät yleisten kokeilua koskevien seurantatietojen lisäksi koulutuksen järjestäjän seurantajärjestelmän mukaiset kokeilua koskevat palautteet työelämältä, opiskelijoilta, opettajilta ja työpaikkaohjaajilta sekä ohjausryhmän kokouspöytäkirjat. Tämän kokeiluohjelman mukainen loppuraportti toimitetaan Opetushallitukseen kokeilun päättymisajankohtaa seuraavien kolmen kuukauden kuluessa, eli viimeistään 31.3.2015.

Lisäksi jokaisesta koulutuskokeiluryhmästä laaditaan koulutuksen päätyttyä raportti Opetushallitukseen. Siitä tulee käydä ilmi tiedot koulutetuista, valmistuneet ja keskeyttäneet, opetussuunnitelma, koulutuksen toteutusmuoto ja lähiopetuksen ja työssäoppimisen suhteelliset osuudet sekä opiskelijakohtaisesti koulutuspuutokset ja aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen osaksi koulutusta.

7. KOKEILUKOULUTUKSEN PERUSTEET

Kone- ja metallialan, kuljetusalan, autoalan ja kaupan alan työnjohdon kokeilukoulutuksen perusteet ovat liitteinä. Niissä on määritelty kokeilukoulutuksen osat sekä niiden työelämälähtöiset ammattitaitovaatimukset ja tyydyttävän tason arviointikriteerit. Arviointikriteerit tarkennetaan ja laaditaan tasoille hyvä ja kiitettävä kokeilun kuluessa. Näiden koulutuksen perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjät kehittävät koulutuskokeilussa työelämän tarpeiden mukaisia kokeiluopetussuunnitelmia. Tarvittaessa Opetushallitus voi kokeilun valtakunnallista ohjausryhmää kuultuaan muuttaa näitä kokeilukoulutuksen perusteita.

Opiskelijan arvioinnissa ja ammattiosaamisen näytöissä noudatetaan lakia ammatillisesta koulutuksesta ja Opetushallituksen ammatillista peruskoulutusta koskevia määräyksiä.

Koulutuksen päätyttyä annettavista todistuksista on Opetushallituksen ohje tämän kokeiluohjelman liitteen.

8. KOKEILUOPETUSSUUNNITELMA

Koulutuksen järjestäjä laatii ja pitää yllä kokeiluopetussuunnitelmaa, jossa on ammattitaitovaatimusten lisäksi määritelty koulutuksen osien arvioinnin perusteet kolmiportaisesti (T, H, K).

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka sisältää myös suunnitelman työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen toteutumisesta. Oppisopimuskoulutuksessa jokaiselle opiskelijalle tehdään opiskeluohjelma, joka liitetään oppisopimukseen.

Kokeiluopetussuunnitelmaan liittyvässä koulutuksen toteutussuunnitelmassa koulutuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen opiskelija saa riittävästi opetusta ja ohjausta myös työpaikalla tapahtuvan koulutuksen aikana ja riittävät mahdollisuudet työssäoppimiseen käytännön työnjohdollisissa tehtävissä.

9. KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN ANTAMAN LOPPURAPORTIN SISÄLTÖ

Koulutuksen järjestäjän loppuraportti sisältää seuraavat asiat:

1. Tiivistelmä
  - lyhyt kuvaus kokeilun tavoitteista, tuloksista ja toimenpidesuosituksista
2. Kokeilun tausta
  - työelämän tarpeet
3. Kokeilun tavoitteet
  - alkuperäiset tavoitteet ja kokeilun kuluessa tulleet muutokset ja lisätavoitteet
4. Kokeilukoulutuksen toteutus ja arviointi
  - käytetyt koulutuksen toteutusmallit
  - koulutuksen toteutus oppisopimuskoulutuksena
  - kokeilun toteutus vaiheittain, kaikki muutokset opetussuunnitelmaan
  - koulutuksen toteutus lähi- ja etäopetuksena sekä työssäoppimalla
  - tulokset suoritetuista ammattiosaamisen näytöistä
  - kokeiluun osallistuneet opiskelijat, valmistuneet ja keskeyttäneet
  - opiskelijavalinta
  - käytetyt opettaja- ja työpaikkaohjaajaresurssit ja mahdollinen kokeiluun liittyvä opettajien ja työpaikkaohjaajien koulutus
  - opinto-ohjaus ja käytössä olleet opiskelijahuollon ja opinto-ohjauksen resurssit
  - yhteistyö työelämän kanssa koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa
  - yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa
  - yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa
  - kokeilusta tiedottaminen ja markkinointi
  - kokeilussa käytetyt opiskelu- ja opetusmenetelmät erityisesti tavanomaisesta poikkeavat menetelmät
5. Kokeilun tulokset
  - kokeilun tulokset suhteessa tavoitteisiin
6. Kokeilun arviointi
  - arvio ja johtopäätökset kokeilusta sekä lisäselvitystä vaativat seikat
7. Toimenpide-esitykset
  - ehdotukset toisen asteen ammatillisiin tutkintoihin liitettävistä tai niiden jälkeen suoritettavista tutkinnon osista tai laajoista koulutuskokonaisuuksista
  - ehdotukset esille tulleista muutostarpeista olemassa oleviin erikoisammattitutkintoihin
  - ehdotus mahdollisesti tarvittavista uusista työnjohdollisista erikoisammattitutkinnoista
  - ehdotukset työnjohtokoulutuksen muista toteutusvaihtoehdoista.

LIITTEET

Liite 1	Autoalan työnjohtokoulutuksen perusteet kokeilua varten
Liite 2	Kuljetusalan työnjohtokoulutuksen perusteet kokeilua varten
Liite 3	Kone- ja metallialan työnjohtokoulutuksen perusteet kokeilua varten
Liite 4	Kauppan alan työnjohtokoulutuksen perusteet kokeilua varten
Liite 5	Opetushallituksen ohje todistusmalleista